

Література

1. Бідник Н.Б. Використання математичних методів і моделей в економіці, фінансах// Науковий вісник НЛТУ України – 2008, вип. 18.6.
2. Бень Т.Г. Довбань С.Б. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства// Фінанси України. – 2002. – №6. – С. 53-61
3. Грабовецький Б.Є. Економічне прогнозування і планування: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 188 с.
4. Прокопов С.В. Экономико-математическое моделирование в производственном менеджменте: Учебник. – К.: КНУТД, 2004. – 438 с.
5. Макаренко Т.І. Моделювання та прогнозування у маркетингу: Навч. посібник. – К.: "Центр навчальної літератури", 2005. – 160 с.

Скрипка В.М.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО ПРОВЕДЕННЮ АНАЛІЗУ ВИКОНАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ ТА ОБСЯГУ ВИРОБНИЦТВА НА ВУГІЛЬНИХ ШАХТАХ

За останні роки на підприємствах з видобутку вугілля знизився рівень роботи щодо реалізації сучасної науково-технічної політики, спрямованої на забезпечення сталого розвитку та підвищення технічної рівня і конкурентоспроможності вугледобувного виробництва.

У відповідності з принциповою схемою програмного управління розвитком шахти, формуванню програми передуює, аналіз техніко-економічного стану щодо загальних показників виробничо-господарської діяльності, а потім виконується поглиблений аналіз виробничих процесів і ланок з метою визначення відповідності техніки, технології, продуктивності, якості робіт сучасному рівню вугільного виробництва. [2, с. 5]

Основна задача аналізу виробничої програми підприємства полягає в оцінці виконання плану і виявлення резервів збільшення обсягу виробництва і поліпшення якості продукції. В процесі аналізу виробничої програми дається оцінка виконання плану по видобутку корисної копалини, валової і товарної продукції, підготовчим роботам, механізації виробничих процесів, а також ритмічності роботи підприємства.

Приставаючи до аналізу, необхідно, перш за все, розглянути планові показники з погляду реальності і обґрунтованості запланованого обсягу видобутку і відповідності його виробничий потужності. Аналіз виробничої програми включає в розгляд питання про використання виробничої потужності, виявлення "вузьких місць" в роботі, тобто тих ланок виробництва, які обмежують збільшення обсягу виробництва. При розгляді виконання плану з виробництва

визначається величина відхилень від планових показників, причини і обставини, цих виявлених відхилень. [1, с. 63]

В практичній діяльності, як правило, аналізу піддаються підприємства, цехи або ділянки, що не виконують план. Успішно працюючі підприємства та їх підрозділи або зовсім не аналізуються, або піддаються поверхневому аналізу. Таке положення пояснюється помилковою думкою, що підприємства (ділянки, цехи), які виконують план використали всі свої резерви.

Аналіз роботи необхідний і у разі виконання плану, оскільки він надає можливість з'ясувати, чи всі резерви враховані при встановленні планових показників. Аналіз добре працюючих підприємств дозволяє закріпити досягнуті успіхи, побачити вже виявлені резерви, вивчити їх і використати на інших ділянках виробництва. Крім того, виконання плану видобутку підприємством ще не свідчить про успішну його роботу. Доброю можна визнати роботу в тому випадку, якщо в звітному періоді підприємство працювало ритмічно і всі ділянки виконали планове завдання. Якщо ж деякі ділянки значно перевиконали план видобутку, а інші не виконали, то роботу підприємства не можна визнати гарною.

Джерелами даних для аналізу виробничої програми є:

- звіт промислового підприємства про виконання плану по продукції (Форма №8);
- виробничо-технічний звіт підприємства (Форма № 25-ТП, 20-ТПТП), в якому відображаються показники використання очисних вибоїв, рівень механізації, продуктивність використання основного устаткування та ін.;
- звіти про роботу цехів і ділянок;
- дані диспетчерського обліку про змінний видобуток вугілля;
- дані статистичного обліку про добовий видобуток;
- звіт про якість вугілля;
- розрахунки обґрунтування планових показників (розрахунки виробничої потужності, можливої продуктивності механізмів, навантаження на очисний вибій).

Оскільки в процесі аналізу необхідно встановити причини, що вплинули на ступінь виконання плану, то слід привертати увагу і до таких даних, як:

- звіти про виконання плану впровадження нової техніки та матеріально-технічного постачання;
- виконання плану заходів щодо підвищення ефективності виробництва;
- забезпеченість підприємства необхідною чисельністю працюючих.

Перш ніж приступити до аналізу, потрібно перевірити правильність звітних матеріалів. В першу чергу необхідно встановити правильність вказаного у звіті обсягу видобутку продукції, тобто перевірити, чи не входить до складу валової і товарної продукції такі види робіт, які не повинні включатися, наприклад, попутний видобуток, вартість послуг одержуваних зі сторони, продукції тих що відпускаються на сторону і ін.

Аналіз обсягу виробництва починається з оцінки виконання плану видобутку вугілля у цілому по шахті та по її дільницях.

При розгляді виконання плану по видобутку на підземних роботах необхідно з'ясувати, чи дотримується встановлене планом співвідношення видобутку з очисних і підготовчих робіт, тобто їх питома вага. Виконання плану видобутку за рахунок збільшення його питомої ваги з підготовчих робіт небажано. Випереджаючі в порівнянні із видобутком темпи збільшення обсягу підготовчих робіт викликають додаткові витрати, що приводить до збільшення собівартості вугілля. Крім того, якість вугілля з підготовчих робіт, як правило, гірше, ніж з очисних, отже, може відобразитися на якості вугілля по шахті в цілому.

Перевиконання плану підготовчих робіт супроводжується збільшенням вивезення породи, внаслідок чого зменшуються можливості транспортних засобів по вивезенню вугілля. Передчасне проведення підготовчих виробок збільшує витрати на їх підтримку і ускладнює умови провітрювання.

Детальному аналізу піддається виконання плану з очисних робіт. Особливу увагу слід звернути на стан лінії очисних вибоїв і її використання. Як відомо, видобуток вугілля з очисних вибоїв залежить від: довжини очисного фронту, посування лінії вибоїв та продуктивності пласта. Зміна фактичних величин цих показників в порівнянні з плановими робить певний вплив на виконання плану видобутку.

Визначення кількісного впливу зміни кожного з вказаних чинників на рівень видобутку вугілля проводиться за допомогою способу абсолютних різниць. Аналіз проведемо на прикладі даних роботи ВП „Шахта „Стаханова” ДП „Красноармійськвугілля” за 2009 рік. Дані для аналізу приведені у табл. 1.1.

Таблиця 1.1.

Показники	Умов. позн.	Одиниця вимірювання	План	Факт	± до плану	%
Видобуток із очисних вибоїв	D	т	63441 5	47550 2	- 158913	75,0
Довжина очисних вибоїв	L	м	542	504	-38	93,0
Середньомісячне посування	V	м	37,7	31,5	-6,2	83,6
Продуктивність пластів	P	т/м?	2,59	2,5	-0,09	96,5

1. Для аналізу обсягу видобутку із очисних вибоїв шахти побудуємо трьохфакторну модель мультиплікативного типу:

$$D = L * V * P * 12$$

2. Розрахуємо вплив окремих факторів на величину результативного показника.

2.1. Відхилення видобутку за рахунок зміни довжини очисних вибоїв визначається за формулою:

2.2.

$$\Delta Dz = (L_{cp} - L_{пл}) * V_{пл} * P_{пл} * 12, \text{ т.}; \quad (1)$$

$$\Delta Dz = (504 - 542) * 37,7 * 2,59 * 12 = -44525 \text{ т.}$$

Отже, за рахунок зменшення довжини лінії очисних вибоїв на 38 метрів, обсяг видобутку із очисних вибоїв знизився на 44525 тон.

2.2. Відхилення видобутку в результаті зміни середньомісячного посування очисних вибоїв визначається за формулою:

$$\Delta Dv = (V_{ф} - V_{пл}) * L_{ф} * P_{пл} * 12, \text{ т.}; \quad (2)$$

$$\Delta Dv = (31,5 - 37,7) * 504 * 2,59 * 12 = -97118 \text{ т.}$$

За рахунок зменшення середньомісячного посування на 6,2 метра, обсяг видобутку з очисних вибоїв знизився на 97118 тон.

2.3. Відхилення видобутку в результаті зміни середньої продуктивності пластів визначається за формулою:

$$\Delta Dp = (P_{ф} - P_{пл}) * L_{ф} * V_{ф} * 12, \text{ т.};$$

$$\Delta Dp = (2,5 - 2,59) * 542 * 31,5 * 12 = -17270 \text{ т.}$$

За рахунок зменшення середньої продуктивності пласта на 0,09 т/м², обсяг видобутку з очисних вибоїв знизився на 17270 тон.

3. Перевіримо правильність розрахунків.

Сума алгебраїчних відхилень за рахунок зміни окремих факторів дає загальне відхилення видобутку з очисних вибоїв:

$$\Delta D_{заг.} = \pm \Delta Dz \pm \Delta Dv \pm \Delta Dp;$$

$$\Delta D_{заг.} = -44525 - 97118 - 17270 = -158913 \text{ т.}$$

Визначення кількісного впливу окремих факторів дає нам уявлення про ступінь їх дії на рівень видобутку, проте аналіз цим не обмежується. Необхідно розкрити причини змін цих факторів. Перш за все, розглядаються ті фактори, які зробили негативний вплив на даний результат.

В нашому прикладі такими факторами є зниження загальної довжини очисних вибоїв, середньомісячного посування очисної лінії вибоїв та зниження продуктивності пластів.

Зменшення довжини очисних вибоїв та зниження продуктивності пластів відбувається за рахунок не виконання програми підготовчих робіт. Це явище потрібно відокремити і проаналізувати в аналізі виконання програми проведення підготовчих виробок. Необхідно з'ясувати, чим обумовлено зміну цих показників. Якщо це пов'язано із зміною складу очисних вибоїв в порівнянні з планом, то це не можна вважати явищем позитивним. Відробка вибоїв повинна проводитися відповідно до плану розвитку гірських робіт, який складається з

урахуванням вимог раціональної відробки родовища корисної копалини. Якщо ж це пов'язано із зміною гірничо-геологічних умов то це повинне бути враховано надалі при розробці планів.

Аналізуючи виконання плану видобутку із очисних вибоїв слід звернути увагу на те, як виконується план видобутку по системах розробки. Невиконання плану впровадження прогресивних систем розробки відображається на техніко-економічних показниках роботи шахти.

Необхідно проаналізувати також, чи дотримується встановлене співвідношення видобутку по пластах. Порушення цього співвідношення приводить до зміни якості вугілля. Причому навіть поліпшення якості в результаті зміни видобутку по пластах не завжди бажано, оскільки надалі, після відробки кращих пластів, шахта не зможе забезпечити якість вугілля, яке необхідне споживачу.

З метою виявлення причин зменшення посування необхідно проаналізувати дані по окремих очисних вибоях. При розгляді слід виявити вибої які не виконали план за цим показником і приступити до виявлення причин у кожному конкретному випадку.

Посування по вибоях доцільно розглядати в динаміці, за ряд попередніх місяців. Ступінь коливання величини посування підказує, в якому напрямі слід розглядати цей показник. Якщо його величина постійна протягом тривалого періоду часу, то, очевидно, вона обумовлена постійними гірничо-геологічними умовами і це не повинно бути враховано надалі при плануванні. Якщо величина посування коливається, збільшуючись або зменшуючись в окремі періоди, то, ймовірно має місце тимчасова зміна умов, яка частіше всього, є наслідком порушення технології або організації виробництва.

Причинами невиконання плану посування можуть бути як зменшення кількості циклів, так і зменшення посування за цикл. Перше явище зустрічається в практиці найбільш частіше. Причинами зменшення кількості циклів є збільшення тривалості циклу в результаті погіршення гірничо-геологічних умов; зміни виробничо-технічних умов; поява непродуктивних витрат часу; збільшення тривалості виконання окремих операцій або технологічних перерв, погана організація робіт у вибої і ін. Виявлення цих причин в конкретних умовах роботи шахти на підставі даних хронометражних спостережень і диспетчерського обліку дозволить намітити і здійснити заходи щодо їх усунення.

Проаналізувавши всі ці показники, необхідно зробити загальні висновки і намітити напрями подальшої роботи підприємств з урахуванням ліквідації диспропорцій, що виявились в результаті проведеного аналізу. Загалом, незважаючи на велику кількість проблем, кожне гірниче підприємство має можливість покращити свій фінансовий стан за рахунок більш ефективного використання трудових, матеріальних ресурсів, технічного переоснащення, збільшення обсягів виробництва, покращення якості продукції та інших позитивних чинників.

Література

1. Івахненко В.А. Курс економічного аналізу: Навч. метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К:КНЕУ, 2000 – 263 с.
2. Формування та реалізація річних програм техніко-економічного розвитку виробництва на вугільних шахтах України: Методичні рекомендації. -ГЦД ДОНВУГІ, 2001 – 64 с.

Смыкова М.А.

ТУРИСТИЧЕСКИЙ ИМИДЖ УКРАИНЫ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

Сегодня страны становятся все более подобны большим корпорациям. Они, как и корпорации, вступают в борьбу за привлечение иностранных инвестиций, конкурируют за внимание мировых медиа, туристов и рынки товаров и услуг. Поэтому целесообразным и актуальным для поддержания конкурентоспособности на мировой арене является разработка положительного имиджа и бренда современного государства.

Имиджмейкинг, традиционно рассматриваемый как один из наиболее важных элементов маркетинга, попал в лексикон государственных органов относительно недавно. Однако, за это время накопился значительный опыт, что в обобщенном виде можно рассматривать как теорию создания позитивного имиджа государств, которая в свою очередь имеет множество составляющих, в том числе и туристическую сферу.

Исходя из исследований Ю.В. Тарановой, туристический имидж страны может быть определен как совокупность символически выраженных эмоциональных и рациональных представлений о своеобразии и специфике страны, сформированных в сознании групп общественности (реальных и потенциальных туристов). [3]

Оценивая туристический имидж Украины на современном этапе, несмотря на огромное историко-культурное наследие, богатую на красоты природу, туристическая привлекательность страны имеет очень низкий уровень. Так, Украина даже не вошла в рейтинг туристических мест Европы, а в рейтинге стран по конкурентоспособности туристического сектора занимает лишь 77-е место по результатам 2008-2009 года. [1]

По исследованиям Bohush Communications 2000-2009 гг. Украину глазами иностранцев можно описать, как маловлиятельное и малоизвестное европейское государство, которое находится в поисках своего места в мире; кризисная страна, политически нестабильная, с неэффективной властью и преимущественно негативным имиджем, высокими инвестиционными рисками и коррупцией во всех органах власти. [1] Также страну ассоциируют с Чернобыльской ка-